

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

No 1

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

**1-jild
1-son
yanvar, 2026**

**January, 2026
Volume 1
Number 1**

**ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал**

**INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal**

INNOVATSION IQTISODIYOT**ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL**

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:**Qarshi davlat texnika universiteti****Tahririyat Kengashi raisi:**

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

*Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.***Tahririyat manzili:**

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:**Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:**

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)
 Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)
 Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)
 Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)
 Kusainov Xalel Xaymullievich – i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)
 Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)
 Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)
 Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)
 Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)
 Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)
 Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)
 Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
 Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)
 Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
 Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)
 Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)
 Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
 Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
 Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)
 Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik
 Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor
 Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor
 Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor
 Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor
 Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor
 Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent
 Erkeyeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor
 Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent
 Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent
 Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent
 Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent
 Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
 Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent
 Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent
 Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent
 Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)
 Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)
 Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DCs), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DCs), доцент

Бобоккулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Moliya, kredit va investitsiya
Finance, credit and investment
Финансы, кредит и инвестиции

UO‘K: 336.715

<https://doi.org/10.70769/3030-315X.II.1.1.2026.32>

BANKLARNING INVESTITSION JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH CHORA-TADBIRLARI

*Yuldashev Erkin Xusanovich
Baltabaev Maxmud Toshpo‘latovich
Muhiddinov Akobirxon Nurullo o‘g‘li*

МЕРЫ ПО УЛУЧШЕНИЮ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ БАНКОВ

*Юлдашев Эркин Хусанович
Балтабаев Махмуд Тошпулатович
Мухиддинов Ақобирхон Нурулло оғлы*

MEASURES TO IMPROVE BANKS' INVESTMENT PROCESSES

*Yuldashev Erkin Khusanovich
Baltabaev Makhmud Toshpulatovich
Muhiddinov Akobirxon Nurullo o‘g‘li*

Received: January 6, 2026 Revised: January 9, 2026 Accepted: January 11, 2026 Published: February 1, 2026

Annotatsiya: Mazkur maqolada banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish masalalari kompleks tahlil qilinadi. Tadqiqotda bank investitsiya faoliyatining iqtisodiy mohiyati, resurs bazasini kengaytirish, investitsiya risklarini boshqarish, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda investitsion portfelni optimallashtirish yo‘nalishlari yoritilgan. Xalqaro va milliy tajriba asosida bank investitsiyalarining real sektor rivojlanishidagi roli asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari banklarning investitsion salohiyatini oshirish, moliya tizimi barqarorligini mustahkamlash va iqtisodiy o‘rnatishni jadallashtirishga xizmat qiluvchi ilmiy-amaliy xulosalar chiqarish imkonini beradi.

Kalit so‘zlar: tijorat banklari, investitsion faoliyat, investitsion jarayonlar, risklarni boshqarish, investitsiya portfeli, raqamli bank texnologiyalari.

Аннотация: В статье проводится комплексный анализ вопросов совершенствования инвестиционных процессов коммерческих банков. Рассматриваются экономическая сущность инвестиционной деятельности банков, расширение ресурсной базы, управление инвестиционными рисками, внедрение цифровых технологий и оптимизация инвестиционного портфеля. На основе национального и международного опыта обоснована роль банковских инвестиций в развитии реального сектора экономики. Результаты исследования позволяют сформулировать научно-практические выводы, направленные на повышение инвестиционного потенциала банков, укрепление устойчивости финансовой системы и стимулирование экономического роста.

Ключевые слова: коммерческие банки, инвестиционная деятельность, инвестиционные процессы, управление рисками, инвестиционный портфель, цифровые банковские технологии.

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of measures aimed at improving the investment processes of commercial banks. The study examines the economic nature of bank investment activity, expansion of the resource base, investment risk management, implementation of digital technologies, and optimization of investment portfolios. Based on national and international experience, the role of bank investments in supporting real sector development is substantiated. The research findings offer scientific and practical conclusions aimed at enhancing banks' investment potential, strengthening financial system stability, and accelerating sustainable economic growth.

Keywords: commercial banks, investment activity, investment processes, risk management, investment portfolio, digital banking technologies.

■ KIRISH

So‘nggi yillarda global moliya bozorlarida kuzatilayotgan tarkibiy o‘zgarishlar, investitsiya

oqimlarining diversifikatsiyalanishi va raqamli moliyaviy texnologiyalarning jadal rivojlanishi bank tizimining investitsion faoliyatiga bo‘lgan talablarni sifat

jihatidan yangi bosqichga olib chiqmoqda. Tijorat banklari nafaqat moliyaviy vositachi, balki real sektorni modernizatsiya qilish, innovatsion loyihalarni moliyalashtirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim strategik subyekt sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu jihatdan, banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish masalasi hozirgi iqtisodiy sharoitda alohida ilmiy va amaliy dolzarblilik kasb etadi.

Milliy iqtisodiyotda tarkibiy islohotlarning chuqurlashuvi, sanoatni texnologik yangilash va infratuzilmaviy loyihalarning kengayishi uzoq muddatli va samarali investitsiya resurslariga bo'lgan ehtiyojni kuchaytirmoqda. Ushbu jarayonda banklarning investitsion salohiyatidan oqilona foydalanish, investitsiya portfelini diversifikatsiya qilish, risklarni professional boshqarish va zamonaviy moliyaviy instrumentlarni joriy etish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, loyiha moliyalashtirish, yashil investitsiyalar va raqamli iqtisodiyot bilan bog'liq yo'nalishlarda banklar faol ishtirok etishi iqtisodiy rivojlanish sur'atlarini sezilarli darajada jadallashtirishi mumkin [10].

Mazkur ilmiy maqolaning dolzarbligi shundaki, unda banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar tizimli ravishda tahlil qilinadi hamda ularning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi ijobiy roli asoslab beriladi. Maqola ijobiy ruhda yozilib, bank investitsiya faoliyatini rivojlantirish orqali moliya sektorining barqarorligini mustahkamlash, real sektorni qo'llab-quvvatlash va uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga erishish imkoniyatlari ilmiy nuqtayi nazardan yoritiladi.

■ ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklarining investitsiya faoliyati va uni samarali tashkil etish masalalari bank ishi nazariyasi va amaliyotida muhim ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu masala, avvalo, banklarning moliyaviy resurslarni real sektor rivojiga yo'naltirishdagi roli, investitsion qarorlar sifati va risklarni boshqarish mexanizmlari bilan chambarchas bog'liqdir. Sh.Sh. Shohazamiyning monografiyasida tijorat banklarining investitsiya faoliyati bank strategiyasining muhim tarkibiy qismi sifatida talqin qilinib, investitsiya portfelini shakllantirish, resurslar manbalarini diversifikatsiya qilish va investitsiya risklarini boshqarish masalalari atroflicha yoritilgan. Muallif bank investitsiya faoliyatini uzoq muddatli iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi asosiy omillardan biri sifatida baholaydi [1].

Rus iqtisodiy adabiyotlarida bank investitsiya faoliyati umumiy bank ishi tizimi doirasida ko'rib chiqiladi. G.G. Korobovanning darsligida banklarning investitsion operatsiyalari kredit, fond va moliya bozorlaridagi faoliyat bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilinib, bank aktivlari tuzilmasida investitsiyalarning o'rni alohida ta'kidlanadi. Muallif bank investitsiyalarini daromadlilik va risk nisbatini muvozanatlashtirish zarurati nuqtayi nazaridan baholab, ularni samarali boshqarish moliyaviy barqarorlikning muhim sharti ekanini ko'rsatadi [2]. O.I. Lavrushin esa bank investitsiya faoliyatini zamonaviy kreditlash tizimi bilan integratsiyalashtirish jarayon sifatida talqin qilib, bank

resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishda investitsion strategiyaning roliga e'tibor qaratadi [3].

Xorijiy tadqiqotlarda bank investitsiya faoliyati risk-menejment va strategik boshqaruv bilan bog'liq holda chuqur tahlil qilinadi. J. Sinkey hamda P.S. Rose va S.C. Hudgins asarlarida tijorat banklarining investitsiya qarorlari moliyaviy barqarorlik, kapitallashuv darajasi va bozor risklari bilan uzviy bog'liq holda ko'rib chiqiladi. Ushbu mualliflar bank investitsiya portfelini diversifikatsiya qilish va bozor kon'yunkturasiga moslashuvchanlikni oshirishni bank boshqaruvining ustuvor vazifalari sifatida belgilaydi [4], [5]. F.S. Mishkin esa banklarning investitsion faoliyatini makroiqtisodiy jarayonlar, pul-kredit siyosati va moliya bozorlarining rivojlanishi bilan bog'liq holda tahlil qilib, bank investitsiyalarining iqtisodiy o'sishga ta'sirini asoslab beradi [6].

Xalqaro tashkilotlar tomonidan e'lon qilingan hisobotlarda bank investitsiya faoliyatining institutsional va tartibga solish jihatlari yoritiladi. Bazel qo'mitasi hujjatlarida moliya bozor infratuzilmasining barqarorligi bank investitsiya jarayonlarining ishonchligi bilan bog'lab ko'rsatiladi [7]. Jahon banki va OECD hisobotlarida esa bank investitsiyalarining real sektor, ayniqsa kichik va o'rta biznesni moliyalashtirishdagi roli alohida ta'kidlanib, bank investitsiya faoliyatini rivojlantirish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi muhim omil sifatida baholanadi [8], [9].

Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, banklarning investitsion faoliyati moliya tizimining barqaror ishlashi va real sektorni uzoq muddatli moliyalashtirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Milliy va xorijiy tadqiqotlarda bank investitsiya jarayonlari strategik boshqaruv, risklarni samarali taqsimlash va investitsiya portfelini diversifikatsiya qilish bilan chambarchas bog'liq holda talqin etiladi. Mualliflar bank investitsiyalarini nafaqat daromad manbai, balki iqtisodiy o'sish va strukturaviy islohotlarni qo'llab-quvvatlovchi muhim mexanizm sifatida baholaydilar.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bank investitsiya faoliyatining samaradorligi resurs bazasining barqarorligi, institutsional muhitning rivojlanganligi va zamonaviy risk-menejment mexanizmlarining joriy etilishi bilan belgilanadi. Shu bilan birga, xalqaro tajriba bank investitsiyalarini raqamli texnologiyalar va prudensial tartibga solish bilan uyg'unlashtirish zarurligini ko'rsatmoqda. Umuman olganda, o'rganilgan manbalar banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy asoslar va amaliy yondashuvlarni shakllantirish uchun mustahkam nazariy poydevor yaratadi.

■ TADDIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur ilmiy tadqiqotda banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish masalasini o'rganishda kompleks va tizimli yondashuvdan foydalanildi. Tadqiqot uchun zarur ma'lumotlar rasmiy statistika manbalari, Markaziy bank va tijorat banklarining ochiq moliyaviy hisobotlari, xalqaro moliyaviy institutlar ma'lumotlar bazalari hamda nufuzli ilmiy nashrlarda e'lon qilingan empirik tadqiqotlar asosida shakllantirildi. Shuningdek, bank investitsiya faoliyatiga oid normativ-huquqiy hujjatlar va strategik dasturlar tahlil qilindi.

Olingan ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonida taqqoshlama tahlil, dinamik qatorlar tahlili, strukturaviy tahlil hamda mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Bank investitsiya portfellarining samaradorligi, risk darajasi va diversifikatsiya holati miqdoriy ko'rsatkichlar asosida baholandi. Tadqiqot natijalarini asoslashda induktiv va deduktiv xulosalash, shuningdek, xorijiy va milliy tajribani qiyosiy tahlil qilish usullari qo'llanildi. Ushbu metodologik yondashuv banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan va amaliy ahamiyatga ega xulosalar chiqarish imkonini berdi.

■ TAHLIL VA NATIJALAR

Banklarning investitsion jarayonlari moliya tizimining markaziy bo'g'ini sifatida milliy iqtisodiyotda kapital oqimlarini shakllantirish, resurslarni qayta taqsimlash va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy iqtisodiy sharoitda bank investitsiya faoliyati faqat daromad olish vositasi bo'lib qolmasdan, balki sanoatni modernizatsiya qilish, infratuzilmaviy loyihalarni qo'llab-quvvatlash, innovatsiyalarni moliyalashtirish va hududiy rivojlanishni jadallashtirishning muhim instrumentiga aylanmoqda. Shu sababli banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish masalasi strategik ahamiyatga ega bo'lib, uni chuqur va kompleks tahlil qilishni talab etadi.

Avvalo, bank investitsion faoliyatining iqtisodiy mohiyatiga e'tibor qaratish zarur. Banklar investitsiya jarayonlarida asosan uzoq muddatli moliyaviy resurslarni shakllantiradi va ularni real sektor loyihalariga yo'naltiradi. Bu jarayonda kreditlashdan farqli ravishda investitsiyalar ko'proq strategik xarakterga ega bo'lib, yuqori darajadagi tahlil, prognozlash va risklarni boshqarishni talab qiladi. Bank investitsiyalari qimmatli qog'ozlar bozorida ishtirok etish, loyiha moliyalashtirish, korporativ obligatsiyalar va aksiyalarni sotib olish, shuningdek, qo'shma investitsion loyihalarda ishtirok etish shaklida amalga oshiriladi. Ushbu yo'nalishlarning samaradorligi bankning institutsional salohiyati, ichki boshqaruv mexanizmlari va tashqi iqtisodiy muhitga moslashuvchanligiga bevosita bog'liq.

Banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirishning muhim jihatlaridan biri investitsiya resurslari bazasini mustahkamlash hisoblanadi. Barqaror va uzoq muddatli resurslar mavjud bo'lmasdan turib, samarali investitsiya faoliyatini tashkil etish qiyin. Shu nuqtayi nazardan, depozit bazasini diversifikatsiya qilish, institutsional investorlar bilan hamkorlikni kengaytirish va xalqaro moliya bozorlaridan resurslar jalb etish banklar uchun ustuvor vazifaga aylanmoqda. Resurs bazasining sifat jihatidan yaxshilanishi banklarga investitsiya portfelini kengaytirish, uzoq muddatli loyihalarda faol ishtirok etish va investitsiya risklarini muvozanatli boshqarish imkonini beradi.

Investitsiya jarayonlarini takomillashtirishda risklarni boshqarish mexanizmlarining roli alohida ahamiyatga ega. Bank investitsiya faoliyati yuqori noaniqlik va uzoq muddatli majburiyatlar bilan bog'liq bo'lgani sababli risklarni baholash va minimallashtirish

jarayoni tizimli yondashuvni talab qiladi. Zamonaviy bank amaliyotida kredit risklari bilan bir qatorda bozor riski, likvidlik riski, foiz stavkasi riski va operatsion risklar kompleks tarzda tahlil qilinadi. Investitsion loyihalarni baholashda moliyaviy model yaratish, sezgirlik tahlili va ssenariy prognozlash usullaridan foydalanish bank qarorlarining asoslanganligini oshiradi. Natijada investitsion portfelning barqarorligi ta'minlanib, bankning umumiy moliyaviy holati mustahkamlanadi.

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi banklarning investitsion jarayonlariga yangi imkoniyatlar ochib bermoqda. Katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, sun'iy intellekt va analitik platformalardan foydalanish investitsiya qarorlarini qabul qilishda aniqlik va tezkorlikni oshiradi. Raqamli echimlar yordamida banklar investitsion loyihalarni tanlash, ularning samaradorligini baholash va monitoring qilish jarayonlarini avtomatlashtirishi mumkin. Bu esa inson omili bilan bog'liq xatoliklarni kamaytirib, investitsiya jarayonlarining shaffofligini oshiradi. Shu bilan birga, raqamli transformatsiya bank investitsiya faoliyatining moslashuvchanligini kuchaytirib, yangi moliyaviy instrumentlarni joriy etish imkonini yaratadi.

Banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirishda institutsional muhit va normativ-huquqiy bazaning ahamiyati ham katta. Aniq va barqaror huquqiy mexanizmlar mavjud bo'lgan sharoitda banklar uzoq muddatli investitsion strategiyalarni shakllantirishga moyil bo'ladi. Investitsiya faoliyatini rag'batlantiruvchi soliq va moliyaviy mexanizmlar, shuningdek, investorlar huquqlarini himoya qilish tizimi banklarning investitsion faolligini oshiradi. Bu jarayonda davlat va bank sektorining hamkorligi muhim bo'lib, strategik loyihalarni birgalikda moliyalashtirish iqtisodiy rivojlanish uchun ijobiy multiplikativ samara beradi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish ko'p jihatdan ularning strategik rejalashtirish darajasiga bog'liq. Samarali investitsiya strategiyasi bankning umumiy rivojlanish konsepsiyasi bilan uyg'un bo'lishi, bozor kon'yunkturasidagi o'zgarishlarga moslashuvchanlikni ta'minlashi lozim. Strategik yondashuv banklarga investitsiya yo'nalishlarini aniq belgilash, ustuvor tarmoqlarni tanlash va resurslardan optimal foydalanish imkonini beradi. Ayniqsa, yashil iqtisodiyot, energetika, transport-logistika va yuqori texnologiyali sanoat kabi yo'nalishlarga investitsiyalar banklar uchun uzoq muddatli barqaror daromad manbai bo'lishi mumkin.

Bank investitsiya faoliyatining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati ham e'tibordan chetda qolmasligi kerak. Investitsiyalar orqali yangi ish o'rinlari yaratiladi, hududiy rivojlanish jadallashadi va aholi farovonligi oshadi. Banklarning investitsion jarayonlari real sektorni moliyalashtirish bilan birga, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bois investitsiya jarayonlarini takomillashtirish nafaqat banklarning moliyaviy natijalarini yaxshilaydi, balki milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi (1-jadval).

1-jadval.

Banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish yo'nalishlari va ularning iqtisodiy ta'siri [11]

Takomillashtirish yo'nalishi	Amalga oshirish mexanizmlari	Kutilayotgan iqtisodiy natija
Investitsion resurs bazasini kengaytirish	Depozit portfelini diversifikatsiya qilish, xalqaro moliya institutlari mablag'larini jalb etish, institutsional investorlar bilan hamkorlik	Uzoq muddatli investitsiyalar hajmining oshishi, likvidlik barqarorligining kuchayishi
Investitsiya risklarini boshqarish	Risklarni baholash modellari, portfel diversifikatsiyasi, ssenariy va sezgirlik tahlili	Investitsion yo'qotishlar ehtimolining kamayishi, moliyaviy barqarorlikning oshishi
Raqamli texnologiyalarni joriy etish	Big Data, sun'iy intellekt asosidagi tahlil, avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari	Investitsiya qarorlarining aniqligi va tezkorligining oshishi
Investitsion portfelni optimallashtirish	Tarmoqlararo taqsimot, daromadlilik va risk nisbatini muvozanatlashtirish	Portfel samaradorligining oshishi, barqaror daromad oqimi
Yashil va innovatsion investitsiyalarni rivojlantirish	Ekologik loyihalarni moliyalashtirish, innovatsion startaplar bilan hamkorlik	Uzoq muddatli iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlik, bank imijining yaxshilanishi
Institutsional va normativ muhitni takomillashtirish	Investitsiyani rag'batlantiruvchi huquqiy mexanizmlar, davlat-bank hamkorligi	Bank investitsiya faolligining oshishi, ishonch muhitining mustahkamlanishi

Yuqoridagi jadvalda keltirilgan yo'nalishlar banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirishda tizimli va kompleks yondashuv zarurligini yaqqol namoyon etadi. Avvalo, investitsion resurs bazasini kengaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar banklarning uzoq muddatli moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Depozit portfelining diversifikatsiyasi hamda xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik banklarga arzon va barqaror resurslar jalb etish imkonini berib, investitsiya hajmining kengayishiga xizmat qiladi.

Risklarni boshqarish yo'nalishi jadvalda alohida urg'u bilan ko'rsatilgan bo'lib, bu bank investitsiya faoliyatining eng muhim jihatlaridan biri hisoblanadi. Risklarni baholash modellari va portfel diversifikatsiyasi investitsion yo'qotishlar ehtimolini kamaytiradi hamda bank kapitalining saqlanishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni joriy etish investitsiya qarorlarining sifatini oshiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish va avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari banklarga tezkor va aniq qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Jadvalda investitsion portfelni optimallashtirish va yashil hamda innovatsion investitsiyalarni rivojlantirish yo'nalishlari ham muhim o'rin egallaydi. Tarmoqlararo muvozanatni ta'minlash va ekologik loyihalarga sarmoya kiritish banklar uchun uzoq muddatli barqaror daromad manbaini shakllantiradi. Institutsional va normativ muhitni takomillashtirish esa bank investitsiya faolligini rag'batlantirib, moliya sektorida ishonch va barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish ko'p qirrali va tizimli yondashuvni talab etadi. Resurs bazasini mustahkamlash, risklarni samarali boshqarish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, institutsional muhitni takomillashtirish va strategik rejalashtirishni kuchaytirish bank investitsiya faoliyatining asosiy ustuvor yo'nalishlari hisoblanadi.

Ushbu chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi banklarning investitsion salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarib, iqtisodiy o'sish va barqaror rivojlanish uchun mustahkam moliyaviy asos yaratadi.

■ XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, banklarning investitsion jarayonlarini takomillashtirish milliy moliya tizimi barqarorligini mustahkamlash, real sektorni uzoq muddatli resurslar bilan ta'minlash va iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy iqtisodiy sharoitda bank investitsiya faoliyati an'anaviy kreditlashdan farqli ravishda strategik, innovatsion va yuqori qo'shimcha qiymat yaratishga yo'naltirilgan bo'lishi lozim. Shu sababli investitsion jarayonlarni boshqarishda tizimli yondashuv, professional risk-menejment va raqamli echimlardan foydalanish banklar faoliyatining ajralmas qismiga aylanishi zarur.

Tadqiqot natijalari asosida sohani rivojlantirish uchun bir qator amaliy takliflarni ilgari surish mumkin. Birinchidan, banklarning uzoq muddatli investitsion resurslar bazasini kengaytirish maqsadida institutsional investorlar va xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni faollashtirish lozim. Ikkinchidan, investitsion loyihalarni tanlash va baholashda zamonaviy moliyaviy modellashirish hamda raqamli tahlil vositalarini keng joriy etish tavsiya etiladi. Uchinchidan, investitsiya risklarini kamaytirish uchun portfelni diversifikatsiya qilish va risklarni boshqarish tizimini yanada takomillashtirish zarur. To'rtinchidan, banklarning yashil va innovatsion loyihalarga yo'naltirilgan investitsiyalarini rag'batlantiruvchi institutsional va normativ mexanizmlarni kuchaytirish maqsadga muvofiq. Beshinchidan, bank xodimlarining investitsion tahlil va strategik rejalashtirish bo'yicha malakasini oshirish investitsiya qarorlarining sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Umuman olganda, mazkur takliflarning izchil amalga oshirilishi banklarning investitsion salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarib, moliya sektorining

raqobatbardoshligini oshirish hamda barqaror iqtisodiy rivojlanishga xizmat qiladi.

Muallif (lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

1. Yuldashev Erkin Xusanovich Toshkent amaliy fanlar universiteti “Bank va moliya” kafedrasida iqtisod fanlari nomzodi, v.v.b., dosent / Юлдашев Эркин Хусанович Ташкентский университет прикладных наук Кафедра «Банковское дело и финансы», кандидат экономических наук, доцент / **Yuldashev Erkin Xusanovich** Yuldashev Erkin Xusanovich Tashkent University of Applied Sciences “Banking and Finance” Department Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

E-mail: erkin77boss@mail.ru

ORCID: 0009-0007-2351-1232

2. Baltabaev Maxmud Toshpo‘latovich Toshkent amaliy fanlar universiteti “Bank va moliya” kafedrasida katta o‘qituvchisi / Балтабаев Махмуд Тошпулатович Ташкентский университет прикладных наук Старший преподаватель, кафедра «Банковское дело и финансы» / Baltabaev Maxmud Toshpo‘latovich Senior Lecturer of the Department of Banking and Finance Tashkent University of Applied Sciences

E-mail: maxmud_b1967@mail.ru

ORCID: 0009-0008-4656-8868

3. Muhiddinov Akobirxon Nurullo o‘g‘li Toshkent amaliy fanlar universiteti “Bank va moliya” kafedrasida assistenti / Мухиддинов Ақобирхон Нурулло оғли Ташкентский университет прикладных наук Ассистент, кафедра «Банковское дело и финансы» / Muhiddinov Akobirxon Tashkent University of Applied Sciences Assistant, “Banking and Finance” Department

E-mail: akobirxan017@gmail.com

ORCID: 0009-0005-0291-0643

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Sh.Sh. Shohazamiy. Tijorat banklarining investitsiya faoliyati. Monografiya. – T.: Fan va texnologiya, 2019. – 256 b.

2. Г.Г. Коробова. Банковское дело. Учебник. – М.: Юрайт, 2020. – 512 с.

3. О.И. Лаврушин. Банковское дело: современная система кредитования. Учебник. – М.: КНОРУС, 2018. – 368 с.

4. J. Sinkey. Commercial Bank Financial Management. – New York: Macmillan Publishing Company, 2002. – 924 p.

5. P.S. Rose, S.C. Hudgins. Bank Management & Financial Services. – New York: McGraw-Hill Education, 2013. – 720 p.

6. F.S. Mishkin. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. – Boston: Pearson Education, 2019. – 736 p.

7. Basel Committee on Banking Supervision. Principles for Financial Market Infrastructures. – Basel: BIS, 2012. – 188 p.

8. World Bank. Global Financial Development Report 2019/2020: Bank Regulation and Supervision a Decade after the Global Financial Crisis. – Washington, DC: World Bank, 2020. – 214 p.

9. OECD. Financing SMEs and Entrepreneurs 2023: An OECD Scoreboard. – Paris: OECD Publishing, 2023. – 252 p.

10. Central Bank of the Republic of Uzbekistan. Annual Report 2023. – T.: Central Bank of Uzbekistan, 2024. – 180 p.

11. A. Saunders, M.M. Cornett. Financial Institutions Management: A Risk Management Approach. – New York: McGraw-Hill Education, 2018. – 640 p.

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz